

NOTERLER

Kiralık Hesaplarla Mücadele Şüpheli İşlem Bildirimi Rehberi
H) Sektörler İtibarıyla Risk Göstergeleri Kapsamında

KİRALIK HESAP RİSK UYARISI

Noterler bakımından kiralık hesap riski, doğrudan finansal işlem yapılmasından ziyade, **kiralık hesap ve paravan şirket yapılarının kurulmasını veya üçüncü kişilerce fiilen kontrol edilmesini mümkün kılan vekâlet ve yetkilendirme ilişkileri** üzerinden ortaya çıkmaktadır.

Bir kişinin başka bir kişiye şirket kurma, şirketi temsil etme, banka veya ödeme hesabı açma, finansal işlemleri yürütme ya da ödeme araçlarına ilişkin işlem yapma yetkisi vermesi tek başına şüpheli değildir. Ancak **birbirleriyle görünür ilişkisi bulunmayan çok sayıda kişinin aynı kişiye veya dar bir kişi grubuna benzer ve geniş finansal/ticari yetkiler vermesi**, daha geniş bir organizasyon yapısına işaret edebilir.

Noterler bakımından önemli olan tek bir vekâletname değil, vekâlet ilişkilerinin oluşturduğu örüntüdür.

Özellikle ekonomik veya sosyal açıdan kırılgan kişilerin şirket ortağı veya yöneticisi yapılmasının ardından aynı üçüncü kişilere geniş temsil ve finansal işlem yetkileri vermesi; aynı vekilin çok sayıda şirket kuruluşu, devri veya finansal işlem sürecinde tekrar etmesi; görünürde bağımsız kişilerin aynı adres, telefon, şirket veya diğer ortak unsurlar etrafında kümelenmesi dikkatle değerlendirilmelidir.

Uzun süre faaliyetsiz kalan şirketlerin devri sonrasında geniş kapsamlı vekâletnameler düzenlenmesi de önem taşımaktadır. Yeni ortak veya yöneticilerin şirketin geçmişi ve faaliyeti hakkında sınırlı bilgi sahibi olması, aynı kişilerin birden fazla benzer şirket devrinde tekrar etmesi veya şirket kuruluşu ile birlikte banka/ödeme hesabı, POS/sanal POS ve diğer finansal ürünlere ilişkin geniş yetkilerin aynı kişide toplanması riski artırabilir.

Kiralık hesap yapılarında görünürdeki hesap veya şirket sahibi değişebilir; fiili kontrol ise aynı vekil veya organizasyon üzerinde kalabilir. Bu nedenle değerlendirme yalnızca vekâlet veren ile vekil arasındaki tekil ilişkiye değil, aynı vekilin farklı kişiler ve şirketler içerisindeki tekrar eden rolüne odaklanmalıdır.

Kiralık hesap veya paravan şirket yapılanmasına ilişkin şüphe oluşması hâlinde, noterlerin tabi oldukları müşterinin tanınması ve şüpheli işlem bildirimini yükümlülükleri çerçevesinde somut olay değerlendirilmelidir. Aşağıda yer verilen göstergeler, sektörel ŞİB rehberlerinin yerine geçmeyip **kiralık hesap, paravan şirket ve üçüncü kişi kontrolüne ilişkin tamamlayıcı risk göstergeleri** niteliğindedir.

Noterler bakımından özellikle şu risk göstergeleri öne çıkmaktadır:

Tamamlayıcı Risk Göstergeleri (8)

1. Birbirleriyle görünür ekonomik veya sosyal ilişkisi bulunmayan çok sayıda kişinin **aynı kişiye veya aynı dar kişi grubuna** şirket kuruluşu, temsil veya finansal işlemlere ilişkin vekâlet vermesi.
2. Aynı kişiye **şirket kurma, şirketi temsil etme, banka/ödeme hesabı açma ve finansal işlem yapma** yetkilerinin birlikte ve geniş kapsamlı biçimde verilmesi.
3. Aynı vekilin kısa süre içinde çok sayıda farklı gerçek veya tüzel kişiden benzer kapsamda vekâlet alması veya çok sayıda şirkette tekrar eden şekilde yetkilendirilmesi.
4. Ekonomik veya sosyal açıdan kırılgan kişilerin şirket ortağı, yöneticisi veya vekâlet vereni hâline gelmesi ve gelir/meslek profilleriyle uyumsuz geniş ticari ve finansal yetkiler vermesi.
5. Şirket ortak veya yöneticilerinin şirketin faaliyet konusu, kuruluş amacı veya temel ticari süreçleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması.
6. Şirket kuruluşu veya devrinin hemen ardından aynı üçüncü kişiye **geniş banka ve finansal işlem yetkileri** verilmesi; özellikle uzun süre faaliyetsiz şirketlerde benzer yapıların görülmesi.
7. Görünürde bağımsız şirketlerin aynı vekil, adres, telefon, muhasebeci veya diğer ortak unsurlar üzerinden bağlantı göstermesi ya da aynı kişi/organizasyonun çok sayıda şirketin kuruluş, devir ve temsil süreçlerinde sürekli olarak yer alması.
8. Vekâlet ilişkilerinin, görünürdeki şirket sahipleri ile şirketleri fiilen yöneten kişiler arasında **sistemati bir ayrışma** oluşturması ve noter işlemlerinin daha geniş bir paravan şirket veya kiralık hesap ağının hukuki altyapısına işaret etmesi.

(Kiralık Hesaplarla Mücadele Şüpheli İşlem Bildirimi Rehberi, Bölüm H.8)

